

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Dubium I. Quid sit superbia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

mortale, uti sæpius insinuatum est. 4. Si per oppositionem ad aliam virtutem vel legem accedat malitia mortalis, uti dictum est à nu. 117, & exemplum habes n. 241. Quomodo autem veniale fiat mortale ratione scandalii, colligi potest ex dictis l. 2. à n. 221.

CAPUT III.

De peccatis capitalibus in specie.

DUBIUM I.

Quid sit superbia, & quale peccatum.

298. **R**esp. I. Superbia est appetitus inordinatus propriæ excellentiæ: mortalis ex genere suo, si sit consummata & perfecta, id est, si quis ita excellere appetat, ut Deo, Superioribus, eorumque legibus subjici nolit. Imperfecta tamen, quâ quis subjici non renuens iis, quibus debet, & in suo tantum affectu sese magnificat, est tantum veniale, ut docet Cajet. V. Superbia, quia sine Dei & aliorum despectu plus justo se efferre, non est gravis inordinatio: esset tamen gravis, si fieret cum notabili aliorum contemptu, complacendo in aliorum abiectione.
- Resp. II. Filix superbiæ sunt tres, 1. Est præsumptio, quæ est appetitus aggrediendi aliquid supra vires. Est communiter veniale tantum: fit tamen mortale, si damnum Deo aut proximo afferat; v. g. si præsumas jurisdictionem Ecclesiasticam, potestatem Ordinis sacri; item officium Medici, Advocati, Confessarii, &c. sine debita

debita peritia. *Less. l. 3. cap. 2. d. 3. n. 18. & supra*
l. 4. t. 3. d. 9.

1. Est ambitio, quæ est inordinatus appetitus dignitatis, & honoris non debiti, vel debito majoris; ut si ambias beneficium, vel officium, quo es indignus; vel illicito modo & medio, v. g. per simoniam. Est per se peccatum veniale, fit autem mortale, vel ratione materiz, ex qua, vel ratione medii, per quod honor quæritur, vel ratione damni, quod proximo infertur. Denique si moderatè honor appetatur ob honestum finem, erit actus magnanimitatis, ut docet *Laym.*

3. Est vana gloria, scilicet cupiditas inanis gloriæ; cujus finis est manifestatio inordinata propriæ excellentiæ, sive veræ, sive fictæ. Dicitur, *vana*, quando quæritur ex re mala, falsa aut ficta; aut quæ non est digna gloriâ, vel non tantâ, ut ex opibus, nugis, &c. aut apud eos, qui non bene de re judicent, aut sine debito fine. Est peccatum per se veniale, mortale sæpe per accidens, ut dictum de ambitione. Imò, ut contra *Angelum rectè docet Sylv. Nav. c. 17. Sc.* est tantum veniale res etiam sacras principaliter facere ob gloriam vanam, v. g. concionari.

Porro per vanam gloriam dupliciter peccatur, juxta *D. Tho. 1. 2. q. 13.*

I. Directè; idque vel per verba, estque jactantia, quæ est venialis per se, si sit de rebus bonis, v. g. jejunio, oratione, &c. etsi per accidens sæpe ratione damni, si sit falsa, fiat mortalis; ut etiam 1. si quid dicat contra gloriam Dei; ut *Ezech. 28. Deus ego sum.* 2. Si prorumpat in contumelias, v. g. non sum sicut cæteri homi-

»num, adulter, &c. ut & hic. 3. Ex fine malo. 4.
 »Si cum notabili damno proximi fiat. 5. Si de re
 »mortaliter mala; quia approbatio operis can-
 »dem cum illo speciem habet; (quæ proinde in
 »Confessione debet exprimi, saltem quando
 »cum jactantia de peccato, conjuncta fuit com-
 »placencia ejusdem; quod addo, quia si absque
 »ea fuit, Nav. Palau & Dia. p. 3. t. 4. R. 161.
 »docent contra Sauch. Lopez, Rodrig. &c. non
 »necessariò explicari. Vid. Lug. de pœn d. 16. num.
 »167.) vel per facta, quæ si vera sunt, & aliquid
 »admirationis habent, dicitur inventio novi-
 »tatum; hæc enim solet vulgus admirari, ut pe-
 »reginas vestes, opiniones, &c. mortale, si no-
 »tabiliter corrumpat juventutem, vel mores. Si
 »verò facta falsa sint, est hypocrisis; v. g. si quis
 »boni aliquid faciat, ut videatur bonus, et si non
 »sit; quæ ex se venialis est, nisi sit cum injuria, vel
 »contemptu Dei & proximi.

» II. Indirectè, in quantum quis altero non
 »vult esse minor: Quod fit quadrupliciter, 1.
 »Per intellectum; & est pertinacia, quâ quis mi-
 »nis tenaciter adhæret suæ sententiæ: quæ est
 »mortalis, si oppugnetur veritas magni mo-
 »menti; vel si sit conjuncta cum periculo tertii,
 »v. g. si Medicus cum periculo ægroti maneat in
 »sententiâ. 2. Per voluntatem, & est discordia,
 »quâ peccatur mortaliter, quando est circa bo-
 »num Dei vel proximi, in quo deberent esse
 »concordes. 3. Per verba, & est contentio; quæ
 »est mortalis, quando animo contradicendi al-
 »teraris circa veritatem pertinentem ad fidem,
 »vel salutem animæ aut corporis. 4. Per facta,
 »cum quis non vult exequi, quod debet: & est
 »inobediencia. V. Baldell. Resp.

Resp. III. His tribus superbix filiabus re-
spondet pusillanimitas; quã quis nimium sibi
diffidens detractat honores, gloriam, vel offi-
cium, quo dignus est: veniale est ex genere suo,
fit mortale, si detrectes, ad quod teneris sub
mortali. V. Less. n. 18. ay. l. 3. f. 5. Ex dictis re-
solvuntur sequentes Casus.

I. Audire laudem alterius, vel suam, dere-
mortaliter mala, peccat mortaliter, si appro-
bet, suscipiat, admiretur ut laude dignum.
Sanch. Bald. d. 29. l. 3.

II. Vituperans alium ob vindictam non sum-
ptam, aliudve grave malum vel peccatum o-
missum, v.g. fornicationem, peccat mortaliter,
quia est species jactantix, & est cum approba-
tione peccati, & occasio committendi. *ibid.*

III. Inducens in civitatem novos habitus, &
prævidens, quod suo exemplo moralem neces-
sitatem imponat aliis, ut sumptus faciant supra
vires, & postea non possint alere, quos debent,
vel creditoribus non satisfacere, peccat gravi-
ter. *Baldell. l. 6.*

IV. Exornare se nimium ex animi levitate,
vel vanitate, per se tantum est veniale, *ibid.*

V. Simulare sanctitatem cum voluntate non
habendi, mortale esse dicit *Baldell. l. 6.*

VI. Simulare improbitatem, est peccatum,
quia est mendacium, & quidem scandalosum
potestque esse mortale. Neque id fecerunt San-
cti, nisi faciendo id, quod ex se est indifferens, &
permittendo ab aliis accipi, ut signum impro-
bitatis, cum tamen nec ex natura sua, nec ex
eorum intentione esset tale.

A D D E N D A.

299. Q. 4. *Quid præterea sit hic notandum.* R. Hæc pauca: 1. Quomodo præterea peccetur per superbiam, videri potest n. 204. ad 4. 2. Ut jactantia de peccato mortali sit mortalis, debet esse de opere, quatenus fundat malitiam, nam qui se jactat tantum, non de opere ipso, sed de sua fortitudine, ingenio, artificio, dexteritate in opere ipso demonstratis, non peccat mortaliter, uti rectè *Sanch.* in Dec. l. 1. c. 3. n. 12. & *Spoer* Th. mor. p. 1. t. 1. c. 6. n. 45. 3. Si opus tuum mortaliter malum laudetur, & ideo tibi complacet, peccas mortaliter, quia approbas & complacentiam habes in objecto mortaliter malo: si autem tantum taceas, non ideo peccas, saltem mortaliter. 4. Non est turpior superbia, quam affectata humilitas, quæ tum est, quando ex humiliatione quaeritur æstimatio vel honor. Humilitas est virtus sincera, nolens videri sed esse & regi.

D U B I U M II.

Quid Avaritia.

300. R. Esp. I. Est inordinatus appetitus temporalium: Unde ex hoc, & regula supra tradita de peccato mortali, resolves sequentes Casus,

- ” I. Est ipsa ex genere suo venialis.
- ” II. Cùm verò ad exercet, ut ejus causâ divinas leges prævaricari non dubites, fit mortalis.
- ” III. Prodigalitas, quæ opponitur avaritiæ, &

con: